Хасковска
Търговско-Промишлена
Палата

MARKET CONTROL:
GREECE – BULGARIA

PROMOTING:
"STANDARDISATION / CERTIFICATION / MARKET CONTROL"
IN THE INTERREGIONAL AREAS OF THE INTERREG
COMMUNITY INITIATIVE OPERATIONAL PROGRAM

Проект: Market Control

Насърчаване на процесите по стандартизация, сертификация и контрол на пазара в трансграничните региони на страните, участващи в Оперативна програма INTERREG

European Territorial Cooperation Programme
Greece - Bulgaria
INVESTING IN OUR FUTURE

Програма „Европейско териториално сътрудничество Гърция – България 2007-2013"
European Territorial Cooperation Programme Greece-Bulgaria 2007-2013

Хасковска
Търговско-Промишлена
Палата

MARKET CONTROL:
GREECE – BULGARIA

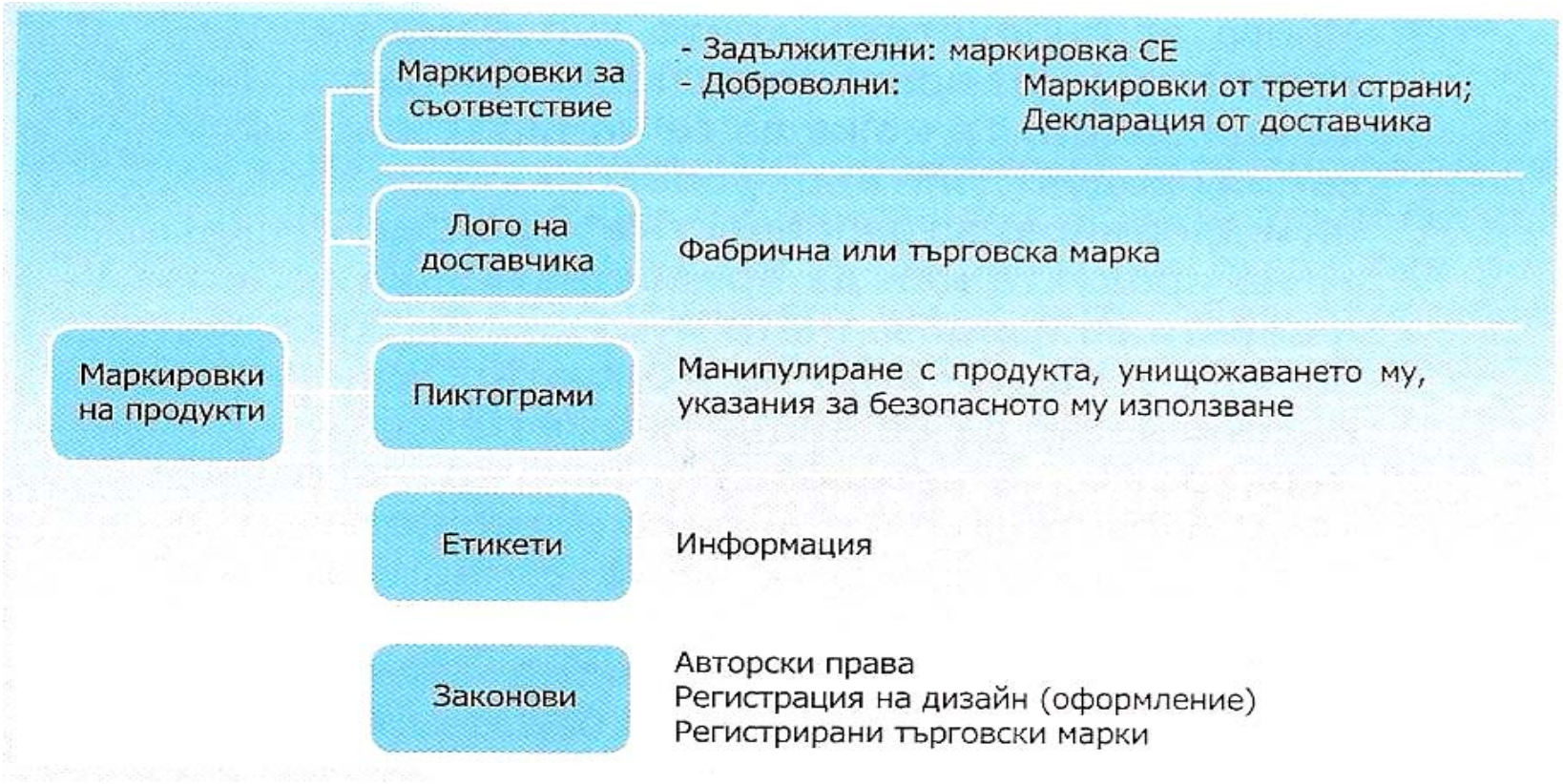
PROMOTING:
"STANDARDISATION / CERTIFICATION / MARKET CONTROL"
IN THE INTERREGIONAL AREAS OF THE INTERREG
COMMUNITY INITIATIVE OPERATIONAL PROGRAM

Маркировка на продукти

27 Юни 2012 – Хасково
28 Юни 2012 - Харманли

European Territorial Cooperation Programme
Greece - Bulgaria
INVESTING IN OUR FUTURE

Програма „Европейско териториално сътрудничество Гърция – България 2007-2013"
European Territorial Cooperation Programme Greece-Bulgaria 2007-2013

Маркировки на продукти
Маркировки за съответствие
- Задължителни: маркировка CE
- Доброволни: Маркировки от трети страни; Декларация от доставчика
Лого на доставчика
Фабрична или търговска марка
Пиктограми
Манипулиране с продукта, унищожаването му, указания за безопасното му използване
Етикети
Информация
Законови
Авторски права
Регистрация на дизайн (оформление)
Регистрирани търговски марки

Маркировки на продукти, които означават съответствие с издадени спецификации

Маркировките върху продукта, опаковката или в придружаващото го упътване, показват, че дадената стока съответства на схема за сертификация[1], основана на издадени спецификации, стандарти или основни документи. Основната цел на тези маркировки за съответствие е да гарантират на купувача или потребителя, че продуктът или услугата е с приемливо качество или експлоатационни характеристики. Примери на знаци за съответствие със стандарти са маркировките NF, Kitemark и Keymark. Такъв вид маркировки обикновено са юридически защитени и се притежават чрез лиценз от орган за сертификация.

"Маркировки за качество"

"Маркировките за качество" или маркировки за одобряване се предоставят от авторитетни организации или от организации на потребителите като доказателство, че даденият продукт е подходящ за използване по предназначение или е пригоден специално за нуждите на потребителите. Тези маркировки могат да бъдат определени от държавата и да се основават на издадени стандарти, независими спецификации или критерии за изпитване, които се отнасят до избора на материали, съставки, физически или експлоатационни характеристики. Примерите варират от Woolmark internationally, официалната белгийска маркировка за качествени шоколади и печата за одобряване на Good Housekeeping на Великобритания до препоръки от автомобилни организации.

Keymark на CEN/CENELEC е маркировка за качество, която е доказателство за съответствие с европейските стандарти.

Маркировки за безопасност

Това е специална категория маркировки, които разглеждат продуктите и услугите от гледна точка на тяхната безопасност. Тези маркировки много често са обвързани със законодателството, но е възможно и да са доказателство за това, че продуктът или услугата е с по-високо качество от минимума, изискван от нормативната уредба, особено в случаите, когато дадена схема за маркиране включва и оценяването, и надзора от трета страна. Пример за това е маркировката GS (Geprüfte Sicherheit – "Изпитан за безопасност") в Германия.

Маркировки за одобряване или за избор на дизайн

Няколко европейски страни имат национални методи или схеми за одобряване на дизайна. Продукти, които показват отлични характеристики по отношение на външен вид, ергономичност или нововъведени, но целесъобразни елементи се обявяват за одобрени и се включват в националния регистър и се излагат в Националния център за дизайн.

Маркировки, свързани с околната среда

Това са маркировки за добри практики в опазването на околната среда и/или за енергийна ефективност. Те посочват степента на прозрачност при избора, използването на нови и рециклирани материали, условията на труд и съответствието с политиката по отношение на опазване на околната среда.

Примери за това са маркировките Blue Angel в Германия, Swan в Скандинавските страни, схемата за Eco на ЕС, която удостоверява, че даден продукт е екологичен, и различни знаци, които показват, че продуктът и/или неговата опаковка са подходящи за рециклиране.

Интернет маркировки

Сигурността е от изключително значение за "електронната търговия" в световното интернет пространство. Маркировките често се използват за дадени интернет страници като знак за гаранция, основана на приети правила за поведение или стандарт за безопасност, с цел да бъде осигурена търговска сигурност или опазване на професионалната тайна. Знакът Web Trader е типичен пример за това.

Търговски марки и лого

Върху повечето продукти, произведени от реномирани производители, стои търговска марка или друг знак, характерен за нея. Тези маркировки дават гаранция за характеристиките на продукта или услугата в зависимост от признанието, авторитета и доброто име на организацията. Такива марки са всъщност "лого" и обикновено са юридически защитени от притежателите им в рамките на класа стоки, които те произвеждат, или с които търгуват. Тъй като логото е средство за визуална обмяна на информация, то може да бъде измервано с критерии за признанието и авторитета, както и за реакциите, които предизвиква. Добре познатата и уважавана марка е изключително ценно предимство, което много често струва милиони евро и може да предизвика позитивен емоционален отклик от вероятни бъдещи клиенти. Символите на Mersedes, Gucci и Perier са добър пример.

Символи за регистрация

Повечето марки са притежание на дадени организации. Това право на собственост се изразява в права върху интелектуалната собственост, които много често са означени със законни знаци. "TM"(Trademark) (търговска марка) или "SM" (service mark) (марка за услуга) означава, че марката е законно регистрирана. В някои страни "R", оградено в кръгче ®, има подобно значение. "C", оградено в кръгче ©, означава, че дадена художествена или интелектуална творба е обект на защита на авторските права.

Маркировки, определени в нормативни актове

Някои нормативни актове изискват точно определени маркировки, които служат като доказателство на потребителя, че продуктът е в съответствие с всички изисквания, заложени в законодателството.

В частност европейската политика за свободно движение на стоки в Общия пазар е подчинена на директиви, които определят маркировките, за да се потвърди съответствието на продуктите с изискванията за безопасност и в някои случаи - съответствие с изискванията за изпълнение. Най-известната схема за маркировка от този вид в Европа е маркировката CE. Други подобни маркировки са "ships wheel mark", която се

отнася за технически съоръжения за кораби и лодки, "pi"-маркировката, която се отнася за преносими съдове за газ, и маркировката за съоръжения, които се използват в експлозивна атмосфера. В разширена Европа маркировката «Е» (маркировка на ООН) се поставя върху автомобилни части.

В Европейския съюз в областта на законовата метрология маркировката «М» е показател за одобрен тип на уреди за измерване на тегло. Знакът «е» се използва при стандартизиран обем или маса на съдържанието на предварително опаковани стоки. Върху всички мерки и теглилки са гравирани метрологични маркировки, които са показател за проследимост до националните еталони.

Гравираните маркировки върху благородните метали, които се наричат проба, дават информация за съотношението на използваните елементи в сплава.

Статут на маркировките

Доброволни

Повечето от маркировките, поставени върху продуктите или опаковките, са доброволни и нямат определен правен статут. Тяхното използване не е законова предпоставка за появяването им на пазара. Но понякога чрез информацията, която предоставят за продукта, тези маркировки могат да направят така, че продуктът да попадне в обхвата на законодателството, което се отнася до продажбата на стоки, търговското описание и защитата на потребителите.

На практика обаче използването на такива доброволни маркировки, особено на маркировки за съответствие или качество, може да се окаже от значение за постигане на успех на пазара. Повечето производители използват доброволни маркировки, за да повишат доверието на потребителите и търговците и да ги убедят, че даденият продукт ще оправдае техните очаквания.

Доброволните маркировки могат да бъдат притежание и на трета страна (орган за сертификация), която дава лиценз на производителите да ги използват за одобрени продукти.

Задължителни маркировки

Някои от маркировките върху продуктите или опаковките означават задължително изискване към доставчика. Такива маркировки обикновено са индикатор за безопасност или пригодност за използване на продукта. Обстоятелствата, при които тези маркировки следва да бъдат прилагани, са конкретизирани в законодателството. Тези маркировки не са притежание на частни организации и не се плащат лицензионни такси за тяхното използване. Надзорът на пазара на стоки с такива маркировки се управлява от държавни агенции или те делегират права на компетентни органи за извършване на тази дейност.

Сравнение между доброволните и задължителните маркировки

Маркировките, определени от държавата, могат да бъдат два вида: задължителни, които са определени с нормативни актове, или доброволни, които могат да бъдат определени в правила за работа, указания и др. В дадена държавна схема за сертификация може да са посочени законови и административни разпоредби, но нейното приемане може да не бъде задължително за отделните доставчици/производители. Целостта на схемата може да бъде директно контролирана от органи на изпълнителната власт, като се използва организация от обществения сектор, или може да бъде предоставена на търговска организация чрез договор. Такива маркировки, определени от държавата, рядко са обект на реклама или търговско представяне, тъй като се смята, че

определените със закон маркировки сами ще се наложат на пазара.

Някои доброволни маркировки, разработени от неправителствени институции, рекламни организации или търговски асоциации, могат да бъдат финансово подпомагани от своите членове или собственици. Повечето системи за доброволна маркировка се финансират чрез такси за лиценз. Целта им е маркировката да добави допълнителна стойност на продукта или услугата. Обикновено информацията, която носи маркировката, и съответно доверието в продукта, който е маркиран, се повишава чрез независимо изпитване на продукта и оценяване на системата за управление. Официалната или държавната подкрепа на тези търговски марки много рядко бива явна. В повечето случаи тази подкрепа е косвена, тъй като се смята, че тя развива култура на качеството и повишава националната конкурентоспособност.

Пиктограми

Това са маркировки или знаци, които носят същата информация като маркировките, разгледани дотук.

Маркировката или пиктограмата предава съобщение, което е универсално и може да бъде разбрано от всеки, например етикети с инструкции за пране на текстилни изделия.

Сертификация на системи за управление

Системите за управление имат собствен процес на сертификация. Организациите, които при одит са доказали съответствие с изискванията на определена система за управление, обикновено получават сертификат, който много често има "отличителен знак". Тези знаци лесно могат да бъдат объркани с маркировките на продукти, затова следващата подробна информация е относно различните схеми на системи за управление и тяхната акредитация.

Серията EN ISO 9000

Всяка организация може да използва предписанията на EN ISO 9000 като гаранция, че постепенно ще постигне изискванията на общоприетите спецификации за своите стоки или услуги. Тези изисквания може да бъдат договорени с конкретния клиент или да бъдат използвани такива, които производителят смята, че пазарът като цяло ще изисква и ще приеме. Такъв ангажимент изисква план по качеството, наръчник по качеството, вътрешни одити и процедури за управление на всички документи, свързани с качеството. Ползата за организацията се изразява в по-малко брак, намалени разходи и по-добро взаимодействие в организацията (например по-добър обмен на информация). Ползите извън организацията могат да се изразяват в това, че организации, чиито системи за управление изпълняват изискванията на EN ISO 9000, могат да бъдат предпочетени за доставчици/партньори, тъй като техният продукт/услуга е с поддържано качество. Потенциалните потребители/партньори обаче обикновено предпочитат да получат независимо потвърждаване на съответствието с определени изисквания. Вследствие на това се наемат одитори от трета страна, които извършват независима сертификация. Резултатът от тази сертификация е знак за съответствие, който често се поставя върху общи документи, сгради, превозни средства и др. Правилното или неправилно използване на тези знаци води до объркване с маркировките, поставени върху продуктите.

Системи за управление на околната среда (серията EN ISO 14000)

След успеха на EN ISO 9000 и повишаването на качеството възниква необходимостта, първо във Великобритания, за паралелен стандарт, който да управлява политиката на организациите относно тяхното влияние върху околната среда. Британският институт по стандартизация (BSI) създаде BS 7750 и впоследствие ISO разработи стандарти от серията ISO 14000.

Други системи

Анализ на опасностите и контрол на критичните точки (HACCP)

Това е инструмент, който се прилага в хранителната промишленост, чрез който се идентифицират и управляват опасностите, свързани с качеството на хранителните продукти.

Здраве и безопасност при работа (OHS)

В някои европейски страни се използва спецификация, основана на стандартизирани указания за управление на здравето и безопасността при работа, за да се създаде система за одит и сертификация. Съществува международна спецификация OHSAS 18001.

Инвестиране в персонал (IiP)

Във Великобритания съществува стандарт, разработен по поръчка на правителството, който е в основата на схема за сертификация, чиято цел е професионалното израстване и практическото обучение на персонала.

Защита на информацията

Съществува стандарт за системи за управление ISO/IEC 17799 *Информационни технологии. Кодекс за добра практика за управление на сигурността на информацията*, който се основа на системата за управление на сигурността на информацията в дадена организация.

- Прилагането на тези стандарти е доброволно.

- Тези стандарти имат обща идея. Всички те зависят от създаването на основни управленски процеси, които могат да бъдат използвани като движеща сила при воденето на политика в една или повече насоки. По този начин изпълнението на изискванията на EN ISO 9000 може да създаде условия за изграждане на система за управление, към която впоследствие могат да бъдат приобщени и други политики.

- Преразгледаният EN ISO 9000 (2000) обяснява интегрирането на различни стандарти за системи за управление, което да доведе до възможността за провеждане на един одит.

Връзка между сертификация на продукти и системи

"Индустрията по качеството" понякога обърква както представителите на търговията и индустрията, така и обикновения потребител за значението на термина "качество". Докато при много от специалистите се наблюдава тенденция да определят качеството най-вече от гледна точка на идеята за осигуряване на качеството, то обществеността има само бегла представа за него, отъждествявайки го с продукти, които показват безопасност, дълготрайност, експлоатационни характеристики, дълъг жизнен цикъл и дори парична стойност.

Всъщност според разбирането на обществеността системата по качеството не гарантира "качество на продукта". Системата по качеството гарантира, че организацията може постоянно да поддържа нивото на изисквания за продуктите, които са определени като подходящи за пазара. От друга страна, "качеството на продукта" се отнася по същия начин към нивото на изискванията. Все пак без прилагането на система за осигуряване на качеството има реална опасност от нежелани различия в степента на съответствие с изискванията за произведените стоки или предлаганите услуги.

Общ преглед на пазара

Обществото осъзнава и разбира важността и ценността на оценяването на съответствието на продуктите и последвалото маркиране на продуктите. Проучванията показват, че пред-писанията, дадени в спецификациите или стандартите, често не се познават и не се считат за важни. Основно значение за доверието към продукта и за неговото приемане има самата маркировка.

Наличието на маркировка върху продукта е доказателство за съответствие с даден стандарт или спецификация. Първоначално замислена като маркировка за потвърждаване, по-късно става равностойна на търговка марка или лого (виж т. 1.1) и всъщност подсилва някои от основните характеристики на търговските марки:

- Доверие;
- Авторитет;
- Приемане;
- Субективни характеристики (познаване на марката, сигурност и т.н.).

В някои отношения маркировките за съответствие се възприемат като "висши търговски марки". Те са създадени единствено, за да бъдат от полза за потребителите и нямат никаква рекламна цел. Те могат да се разглеждат и възприемат като нещо повече от търговска марка.

Проучване показва, че само част от цялата гама маркировки за съответствие, съществуващи в момента, са успешни и повечето от тях са създадени и се управляват от организации с нестопанска цел.

Производители и вносители

Като цяло производителите и вносителите имат противоречиво отношение към маркирането на продуктите. От една страна, поставянето на маркировка определя по-висока цена на продукта. От друга страна обаче, значителните разходи, свързани с разрешение, одит и изпитване, водят до негативно отношение към схеми за оценяване на съответствието, свързани с маркировките, особено в случаите, когато маркировката не е добре позната и не се ползва с авторитет.

Специалисти и купувачи

Специалистите и купувачите, например архитекти, проектанти и конструктори или организации за изследователска и научна дейност търсят продукти, произведени по определени изисквания, на приемлива цена и срокове за доставка, независимо от техния произход. Маркировките за съответствие или за сертификация добавят допълнителна стойност, гарантирайки, че продуктите са добре известни и се ползват с доверие.

Разработването на директиви в Европа спомага за създаването на единен пазар чрез създаването на продукти с минимални изисквания по отношение на техните характеристики и с общи критерии за безопасност. Използването на маркировките за потвърждаване на качеството или на съответствието променя

начина на възприемане на продукта и позволява на специалистите да оценят бързо наличните продукти, без да е необходимо те самите да извършват взимане на извадки/проби и изпитване.

Европейските организации за стандартизация CEN и CENELEC оказват голяма подкрепа в този процес чрез създаване на серия от споразумения между заинтересованите страни. Основни елементи на тези споразумения са:

- определяне в европейски стандарти на изисквания за продукти,
- хармонизиране на процедурите за оценяване,
- изграждане на единна система за прилагане на стандартите при осъществяване на дейностите по оценяване на съответствието.

Търговци на дребно и дистрибутори

Търговците на дребно, дистрибуторите и вносителите разглеждат маркировките върху продуктите, показващи съответствие със стандарти или определени изисквания, по начин, различен от този на производителите.

Най-често в Европа националните закони за защита на потребителите и за задълженията на производителите до голяма степен са еднакви. Дистрибуторите от своя страна трябва да бъдат сигурни, че продуктите, които те предлагат на своите клиенти, са безопасни и са лесно продаваеми. В случай на рекламация от страна на потребителите претенциите обикновено се отправят към търговеца, а не към производителя. Ето защо важно условие при съхраняването на продуктите от търговците е запазване на тяхното качество. Малко са търговците, с изключение на

някои от по-големите търговски фирми, които разполагат със собствени възможности за изпитване. Затова те се доверяват на създадения от производителя авторитет или признават маркировката за съответствие с определен стандарт. Важно е да се разбере, че наличието на маркировка със знак за сертификация или знак за одобряване върху продукта не осигурява защита на доставчика от съдебни санкции. Това е само доказателство, че дистрибуторът е предприел необходимите мерки, за да гаранти-ра безопасността и пригодността на предлагани-те от него продукти.

Потребители

В днешния разширяващ се международен пазар потребителите очакват да получат предимства от по-големия избор на стоки и услуги, по-ниски цени и повече информация, върху която да базират своя избор. Те не само очакват закупените от тях продукти и услуги да са със съответното качество и дълготрайност, да бъде лесно използването им, а също така да са безопасни и екологично чисти.

Всяка година потребителите взимат ногобройни решения за покупка. Някои се влияят от честота-та на използването на дадена стока или услуга или от цената. В някои случаи потребителите правят проучвания за продуктите на промоция, а също така и за цените на различните пазари. Това е търговското определение за така на-речените добре обмислени или планирани покупки. Примери за такива са покупки на автомобил или почивка, или в зависимост от честотата на използване – прах за пране, масло или захар.

Потребителите, както вече беше обяснено, имат неясно разбиране за качество. Понятието „качество" на продуктите е съвкупност от следните елементи:

- безопасност;
- здравина;
- дълготрайност;
- функционалност;
- законност;
- съотношение между стойност и качество на продукта.

Правителство и правителствени организации

Ролята на държавата е да ръководи надзора на пазара, за да защитава обществените интереси и околната среда. Основният принцип, приет в Европа, е да се извършва надзор на пазара след пускане на продукта чрез одит и извадково оценяване на продукти, намиращи се на пазара, а не предварителен надзор на пазара, което включва контрол от страна на орган на изпълнителната власт и одобряване на продуктите, преди те да бъдат пуснати на пазара. Въпреки това в Европейския съюз (както и в Европейската икономическа зона) няма последователност в това как и до каква степен да се извършва надзорът на пазара. Например, трябва ли взимането на извадки да се основава на статистически данни или да се ръководи от оплакванията на потребителите или конкурентите?

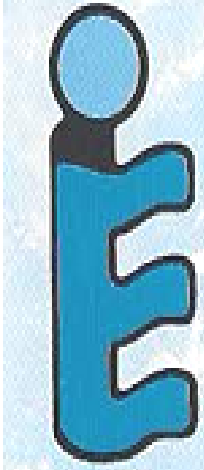
Като цяло правителствата в Европа подкрепят маркировките за съответствие, за качество или за сертификация, които влияят позитивно на конкуренцията, създават правила на пазара и информират потребителите. Въпреки това съществуват известни опасения относно разпространението на маркировките и объркването, което може да се получи на пазара, както и относно навлизането на нови маркировки, които да изместят маркировката CE.

Маркировки за съответствие използвани в Европа

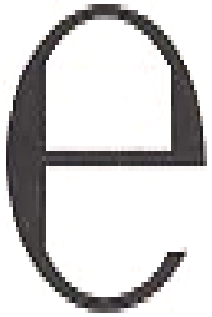

CENCER е една от първите маркировки за съответствие, разпространени в Европа. Тя намира широко приложение в областта на термостатните вентили за радиатори и се основава на съответствието с EN 215, HD 1215 (хармонизационен документ), както и на правилата от определената схема, публикувани от Съвета за сертификация на CEN. Производителите трябва да предоставят извадки от вентилите на една от признатите лаборатории за изпитване, които работят в условията на система за управление на качеството на производството.

Keymark е сравнително по-нова маркировка за съответствие, разработена съвместно от CEN и CENELEC.

Keymark позволява на търговците и потребителите да разпознават продуктите, произведени и изпитани по европейски стандарти. Разпространена е в цяла Европа и се администрира от Съвета за сертификация на CEN и Форума за оценяване на съответствието на CENELEC.

Маркировката **e–mark**, поставена върху опаковката на продуктите, гарантира, че предварително опакованите стоки по отношение на тегло и обем са в съответствие с изискванията на Директива 75/211/EEC или Директива 75/106/EEC (правила за предварително опаковане на продукти от 5 g до 5 kg или от 5 ml до 10 l).

Администратор: Европейски съюз (EU)

www.prepackages.org

ECE component
type-approval mark

Маркировката за одобряване на типа на съставни части ***ECE*** показва съответствие на устройството с общите технически нормативни актове в областта на колесни превозни средства, съоръжения и части за превозни средства, както е заложено в споразумението на UNECE от 1958.

Администратор: United Nations Economic Commission for Europe (UNECE)

www.unece.org/trans/main/welcwp29.htm

ECE component
type-approval mark

Маркировка на ЕС за одобряване на типа на съставни части показва съответствие на устройството с директивите за превозните средства и частите за превозни средства, които са свързани с техническите нормативни актове на ECE (ЕС е страна по споразумението от 1958 г.)

Администратор: Европейски съюз (EU)

europa.eu.int/comm/enterprise/automotive/index.htm

Етикетът Eco – е доброволна европейска маркировка, която се поставя върху продукти, които оказват най-малко неблагоприятно въздействие върху околната среда. Това е част от разширена стратегия, насочена към представяне на устойчиво производство и потребление.

Администратор: Европейски съюз (EU)

europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/index_en.htm
www.eco-label.com

Маркировката ENEC се поставя върху осветителни тела и техните елементи, информационни и електрически съоръжения и показва съответствието с всички европейски стандарти в тази област.

Администратор: European Norms Electrical Certification

www.enec.com

Хасковска
Търговско-Промишлена
Палата

MARKET CONTROL:
GREECE – BULGARIA

PROMOTING:
"STANDARDISATION / CERTIFICATION / MARKET CONTROL"
IN THE INTERREGIONAL AREAS OF THE INTERREG
COMMUNITY INITIATIVE OPERATIONAL PROGRAM

Благодарим Ви за вниманието и за отделеното време!

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни
The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

European Territorial Cooperation Programme
Greece - Bulgaria
INVESTING IN OUR FUTURE

Програма „Европейско териториално сътрудничество Гърция – България 2007-2013"
European Territorial Cooperation Programme Greece-Bulgaria 2007-2013